
Số: 3296- CV/TĐTN-BTG*Tây Ninh, ngày 01 tháng 11 năm 2021*

*“V/v tuyên truyền công tác phân giới cắm mốc biên giới
đất liền Việt Nam – Campuchia trên địa bàn tỉnh”*

Kính gửi: Ban Thường vụ các huyện, thị, thành Đoàn và Đoàn trực thuộc.

Thực hiện Công văn số 856-CV/BTGTU, ngày 22/10/2021 của Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy gửi tài liệu tuyên truyền *“về thành quả công tác phân giới cắm mốc biên giới đất liền Việt Nam – Campuchia trên địa bàn tỉnh”*.

Ban Thường vụ Tỉnh đoàn đề nghị Ban Thường vụ các huyện, thị, thành Đoàn và Đoàn trực thuộc triển khai thực hiện một số nội dung sau:

1. Triển khai tuyên truyền, định hướng tư tưởng, dư luận xã, tạo sự đồng thuận cao của các đoàn viên, hội viên, các tầng lớp Nhân dân, nhất là Nhân dân tuyến biên giới trong thực hiện Hiệp ước bổ sung Hiệp ước hoạch định biên giới quốc gia 1985, Hiệp ước bổ sung năm 2005 và Nghị định thư phân giới cắm mốc biên giới đất liền giữa nước Cộng hòa xã hội Chủ nghĩa Việt Nam và Vương quốc Campuchia.

2. Tài liệu tuyên truyền: các đơn vị truy cập Trang thông tin điện tử Tỉnh đoàn để tải¹ *“tài liệu tuyên truyền về thành quả công tác phân giới cắm mốc biên giới đất liền Việt Nam – Campuchia trên địa bàn tỉnh”*

3. Hình thức tuyên truyền: Đề nghị các cấp bộ Đoàn căn cứ nội dung tài liệu, tập trung triển khai tuyên truyền có hiệu quả trên các nền tảng mạng xã hội, các kỳ sinh hoạt Đoàn tháng 11,12 ; thiết kế ấn phẩm tuyên truyền, infographic, thi trực tuyến; chương trình phát thanh thanh niên...

Trong quá trình tổ chức triển khai thực hiện, phát sinh vướng mắc vui lòng liên hệ đồng chí Châu Trần Nhật Minh, UVBCH – Chuyên viên Ban Tuyên giáo Tỉnh đoàn, di động: 0775.178.083.

Đây là nội dung quan trọng, Ban Thường vụ Tỉnh đoàn đề nghị các huyện, thị, thành Đoàn và Đoàn trực thuộc nghiêm túc triển khai, thực hiện hiệu quả.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Lưu VP, BTG.

TM. BAN THƯỜNG VỤ TỈNH ĐOÀN
PHÓ BÍ THƯ

Trịnh Thị Như Trang

¹ <http://tinhdoan.tayninh.gov.vn/tao-ban-tai-va-tai>

TÀI LIỆU TUYÊN TRUYỀN VỀ THÀNH QUẢ CÔNG TÁC PHÂN GIỚI CẮM MỐC BIÊN GIỚI ĐẤT LIỀN VIỆT NAM - CAMPUCHIA TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH

I. Tổng quan về biên giới Tây Ninh

Tây Ninh là tỉnh thuộc khu vực miền Đông Nam Bộ, nằm trong vùng kinh tế trọng điểm phía Nam; có 05 huyện, thị xã, 20 xã và 43 ấp biên giới; dân số gần 1,2 triệu người, diện tích tự nhiên 4.035 km². Tây Ninh có đường biên giới dài 233,789 km với 48,6 km đường sông; tiếp giáp với 03 tỉnh Tboundg Khmum, Prey Veng và Svay Rieng của Vương quốc Campuchia, cụ thể:

- Tỉnh Tboundg Khmum: Từ mốc 79(1) đến mốc 130/2 với chiều dài 101km, trong đó đất liền là 99 km và 02 km đường sông; Số cột mốc: 223; Cọc dấu: 78.

- Tỉnh Prey Veng: Từ mốc 130/2 đến mốc 132 với chiều dài 21km là đường sông; Số cột mốc được cắm là 22.

- Tỉnh Svay Rieng: Từ mốc 132 đến 180 với chiều dài 110km, trong đó đất liền là 72,2 km và 25,6 km đường sông, có 12,8 km chưa phân giới, cắm mốc. Số cột mốc: 227; Cọc dấu: 31.

Tiếp giáp với tỉnh Tây Ninh, phía bạn có 07 huyện, 01 thành phố và 23 xã, phường, cụ thể:

- Tỉnh Tboundg Khmum: 02 huyện (*Mê Mốt và Pô Nhia Krét*), 09 xã và 29 phum giáp với biên giới Tây Ninh.

- Tỉnh Svay Rieng: 04 huyện và 01 thành phố (*Chăn Tria, RoMia Hech, Rum Dou, Svay Tiep, và Tp Ba Vet*), 13 xã và 36 phum giáp với biên giới Tây Ninh.

- Tỉnh Prey Veng: có 01 huyện (*Kom Chai Mia*), 01 xã (Kro Bao) và 01 phum giáp với biên giới Tây Ninh.

II. Thành quả đạt được trong công tác phân giới cắm mốc (PGCM) và việc thực hiện 02 văn kiện pháp lý trên địa bàn tỉnh

1. Thành quả đạt được trong công tác phân giới cắm mốc trên địa bàn tỉnh Tây Ninh

Từ năm 2005 đến nay, công tác phân giới cắm mốc trên địa bàn tỉnh nói riêng và công tác PGCM trên đất liền Việt Nam – Campuchia theo Hiệp ước hoạch định 1985 và Hiệp ước bổ sung năm 2005.

Từ năm 2006, tỉnh Tây Ninh ra Quyết định số 58/QĐ-UBND ngày 08/6/2006 thành lập Ban Chỉ đạo phân giới cắm mốc tỉnh Tây Ninh có 23 thành viên (*Phó Chủ tịch Thường trực UBND tỉnh làm Trưởng ban, Giám đốc Sở Ngoại vụ làm Phó Ban Thường trực*) và 02 thư ký giúp việc Ban Chỉ đạo PGCM tỉnh.

Ngày 12/9/2006, Ủy ban Liên hợp PGCM Việt Nam - Campuchia ra Quyết định số 1899/QĐ-UBLH về việc thành lập Đội công tác phân giới, cắm mốc biên giới đất liền Việt Nam - Campuchia thuộc 10 tỉnh biên giới, đối với tỉnh Tây Ninh

gồm 36 thành viên. Đến ngày 30/6/2009, tỉnh Tây Ninh ra Quyết định số 1276/QĐ-UBND về việc thành lập Đội PGCM biên giới 6B tỉnh Tây Ninh gồm 19 thành viên.

Tháng 9/2006, Thủ tướng Chính phủ hai nước Việt Nam - Campuchia đã cắt băng khánh thành cột mốc 171 tại cặp Cửa khẩu quốc tế Mộc Bài - Bavet giữa Tây Ninh và Svay Riêng. là cột mốc đầu tiên của tỉnh, khởi động tiến trình phân giới cắm mốc trên thực địa biên giới đất liền Việt Nam - Campuchia. Hiện nay, kết quả PGCM biên giới đất liền giữa hai nước là 84%, riêng Tây Ninh đạt được 94,51% trên toàn tuyến biên giới.

Từ năm 2006, Ban Chỉ đạo PGCM tỉnh đã cùng với 02 Đội PGCM số 6 và số 6B của tỉnh tham gia trên 30 cuộc họp Nhóm chuyên gia kỹ thuật liên hợp phân giới cắm mốc biên giới đất liền và các cuộc Đàm phán song phương khác với phía bạn để thực hiện công tác PGCM trên toàn tuyến biên giới đất liền Việt Nam - Campuchia nói chung và trên địa bàn tỉnh Tây Ninh nói riêng.

Qua 15 năm thực hiện công tác phân giới cắm mốc, Tây Ninh đã đạt được những thành quả nhất định, cụ thể:

Đối với công tác phân giới cắm mốc tỉnh: đã phân giới được **220,954/233,789 km** – đạt 94,51% (theo Công văn số 745/BNG-UBBG, ngày 12/ 3/2021 của Bộ Ngoại giao về việc thông báo số liệu đường biên, mốc giới và cọc dấu trên tuyến biên giới đất liền Việt Nam - Campuchia) và xác định được 94/101 vị trí mốc với 102/109 cột mốc chính được xây dựng hoàn thành (đạt 93.57%). Với tổng số mốc phụ và cọc dấu được cắm tăng dày trên đoạn biên giới tỉnh Tây Ninh là 479 mốc (gồm 370 mốc phụ và 109 cọc dấu), Việt Nam đảm trách xây dựng 218 mốc mang số hiệu chẵn (gồm 172 mốc phụ và 46 cọc dấu). Đến ngày 27/12/2017 tỉnh đã xây dựng hoàn thiện 218 mốc theo đúng tinh thần chỉ đạo và quyết tâm của Trung ương, là tỉnh hoàn thành sớm trong công tác xây dựng mốc phụ và cọc dấu trên toàn tuyến biên giới Việt Nam – Campuchia.

Hiện trên địa bàn tỉnh Tây Ninh còn 07 cột mốc chính chưa được xác định (từ cột mốc 139 đến 145) và khoảng **12,835 km** đường biên giới (từ cột mốc 138 đến 146) thuộc khu vực Vàm Trảng Trâu của huyện Châu Thành, hai bên đã nhiều lần khảo sát song phương nhưng chưa tìm ra vật chuẩn trên thực địa để xác định vị trí mốc và còn tồn đọng đoạn biên giới từ cột mốc 168-168/2, do hai bên chưa thống nhất giải quyết được và đã trình lên cấp trên 02 bên xem xét, giải quyết.

Thành quả công tác phân giới cắm mốc của tỉnh đạt 94,51% đã góp phần vào việc hoàn thành 84% khối lượng công tác phân giới cắm mốc trên toàn tuyến biên giới thuộc 10 tỉnh có đường biên giới đất liền Việt Nam - Campuchia. Thủ tướng Chính phủ của nước CHXHCN Việt Nam và Chính phủ Hoàng gia Campuchia ký kết 02 văn kiện pháp lý quan trọng về biên giới (Hiệp ước bổ sung Hiệp ước hoạch định biên giới quốc gia năm 1985 và Hiệp ước bổ sung năm 2005 và Nghị định thư phân giới cắm mốc biên giới trên đất liền giữa nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam và Vương quốc Campuchia) vào ngày 05/10/2019 tại Hà Nội.

Ngày 22/12/2020, Hiệp ước bổ sung Hiệp ước hoạch định biên giới quốc gia năm 1985 và Hiệp ước bổ sung năm 2005 và Nghị định thư phân giới cắm mốc biên giới trên đất liền giữa nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam và Vương quốc

Campuchia có hiệu lực, đây là sự kiện có ý nghĩa đặc biệt quan trọng, thể hiện quyết tâm cao của Chính phủ và Nhân dân hai nước trong việc thúc đẩy và sớm hoàn thành toàn bộ công tác phân giới cắm mốc biên giới đất liền giữa Việt Nam và Campuchia, mở ra cơ hội phát triển mới, là cơ sở để các ngành hữu quan hai nước triển khai công tác quản lý biên giới một cách hiệu quả và khoa học, tạo thuận lợi cho việc quản lý biên giới, giao lưu, hợp tác, ủng hộ giúp đỡ lẫn nhau trên tất cả các lĩnh vực, nhất là an ninh quốc phòng, kinh tế, thương mại, đầu tư, du lịch giữa hai nước nói chung và giữa Tây Ninh với các tỉnh giáp biên nói riêng, ngăn ngừa hiện tượng xâm canh, xâm cư.

2. Công tác triển khai thực hiện 02 văn kiện pháp lý quan trọng về biên giới (*Hiệp ước bổ sung Hiệp ước hoạch định biên giới quốc gia năm 1985 và Hiệp ước bổ sung năm 2005 và Nghị định thư phân giới cắm mốc biên giới trên đất liền giữa nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam và Vương quốc Campuchia*)

- Để góp phần tích cực cho công tác triển khai 02 văn kiện pháp lý đã được ký, ngày 01/8/2020 UBND tỉnh Tây Ninh đã phối hợp với Ủy ban Biên giới quốc gia - Bộ Ngoại giao tổ chức Lễ trao nhận 500 bộ bản đồ địa hình biên giới đất liền Việt Nam - Campuchia tỉ lệ 1/25.000 thể hiện thành quả công tác phân giới cắm mốc mà hai nước đã đạt được, trong đó phía Việt Nam giữ 230 bộ bản đồ tiếng Việt - Khmer và 20 bộ tiếng Khmer - Việt, phía Campuchia giữ 230 bộ tiếng Khmer - Việt và 20 bộ tiếng Việt - Khmer.

Triển khai thực hiện 02 văn kiện pháp lý về biên giới (*Hiệp ước bổ sung Hiệp ước hoạch định biên giới quốc gia năm 1985 và Hiệp ước bổ sung năm 2005 và Nghị định thư phân giới cắm mốc biên giới trên đất liền giữa nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam và Vương quốc Campuchia*), ngày 12/01/2021, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Quyết định số 06/QĐ-TTg về Kế hoạch thực hiện Hiệp ước bổ sung Hiệp ước hoạch định biên giới quốc gia năm 1985 và Hiệp ước bổ sung năm 2005 và Nghị định thư phân giới cắm mốc biên giới trên đất liền giữa nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam và Vương quốc Campuchia.

Ngày 03/02/2021, Ủy ban nhân dân tỉnh ban hành Kế hoạch số 14/KH-UBND về việc triển khai Quyết định số 06/QĐ-TTg. Theo đó, để triển khai các nhiệm vụ được UBND tỉnh phân công, thời gian qua Sở Ngoại vụ đã triển khai thực hiện một số công việc cụ thể:

a. Về triển khai công tác thông tin, tuyên truyền, phổ biến, quán triệt trong nội bộ Đảng, các cấp chính quyền địa phương và các lực lượng quản lý, bảo vệ biên giới có liên quan và Nhân dân đặc biệt là cư dân biên giới nội dung, ý nghĩa và tầm quan trọng của 02 văn kiện để thống nhất tổ chức triển khai thực hiện.

- Sở Ngoại vụ phối hợp với Đài Phát thanh và Truyền hình, Sở Thông tin và Truyền thông, Công an tỉnh, Quân sự tỉnh, Bộ Chỉ huy Bộ đội biên phòng, các Đoàn biên phòng đóng trên địa bàn tỉnh, Ủy ban nhân dân thị xã và các huyện biên giới để tuyên truyền về thành quả công tác phân giới cắm mốc trên toàn tuyến nói chung và trên địa bàn tỉnh nói riêng (nguồn từ 200 cuốn tài liệu về Thành quả công tác phân giới cắm mốc biên giới trên đất liền Việt Nam - Campuchia của

Ủy ban biên giới quốc gia), từ đó giúp cho cán bộ, đảng viên và Nhân dân nêu cao tinh thần trách nhiệm trong quản lý, bảo vệ đường biên, mốc giới và hiểu rõ nội dung, ý nghĩa và tầm quan trọng của 02 văn kiện pháp lý nêu trên. Trong năm 2021 và những năm tiếp theo tỉnh sẽ tiếp tục triển khai sâu rộng công tác tuyên truyền về thành quả công tác phân giới cắm mốc cũng như những nội dung cốt lõi của 02 văn kiện pháp lý nêu trên trong mọi tầng lớp dân cư trong tỉnh nhất là dân cư biên giới một cách hiệu quả nhất.

b. Về công tác tổ chức bàn giao các khu vực quản lý quá sang nhau so với đường biên giới đã hoàn thành phân giới cắm mốc được ghi nhận tại văn kiện.

Ngày 05/10/2019, Thủ tướng Chính phủ nước Cộng hòa XHCN Việt Nam Nguyễn Xuân Phúc và Thủ tướng Vương quốc Campuchia Samdech Hun Sen đã ký Hiệp ước bổ sung Hiệp ước hoạch định biên giới quốc gia năm 1985 và Hiệp ước bổ sung năm 2005 giữa nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam và Vương quốc Campuchia (Hiệp ước bổ sung năm 2019) ghi nhận việc điều chỉnh đường biên giới tại một số khu vực so với đường biên giới đã được hoạch định năm 1985 và Hiệp ước bổ sung năm 2005 thông qua việc thực hiện hoán đổi đất.

Ngày 22/12/2020, Phó Thủ tướng, Bộ trưởng Bộ Ngoại giao Phạm Bình Minh và Phó Thủ tướng, Bộ trưởng Ngoại giao Campuchia Prak Sokhonn đồng chủ trì Lễ trao đổi văn kiện phê chuẩn 02 văn kiện pháp lý ghi nhận thành quả PGCM biên giới đất liền Việt Nam - Campuchia ký ngày 05/10/2019 đã chính thức có hiệu lực kể từ ngày 22/12/2020.

Sau khi 02 văn kiện pháp lý có hiệu lực, công tác chuẩn bị cho việc bàn giao đất quản lý quá của nhau được hai bên xúc tiến thực hiện.

Trên cơ sở Công căn số 2593/BNG-UBBG-m, ngày 28/10/2020 của Bộ Ngoại giao về việc xây dựng dự toán kinh phí, lộ trình tổ chức thực hiện việc bồi thường, hỗ trợ người dân bị ảnh hưởng sau phân giới cắm mốc biên giới đất liền Việt Nam - Campuchia.

Ủy ban nhân dân tỉnh ban hành Quyết định số 3309/QĐ-UBND thành lập Tổ chỉ đạo thực hiện công tác bồi thường, thu hồi đất của các tổ chức, cá nhân bị ảnh hưởng sau phân giới cắm mốc gồm 12 thành viên (Phó Chủ tịch Thường trực Ủy ban nhân dân tỉnh làm Tổ trưởng); giao cho từng thành viên trong Tổ thực hiện theo chức năng, nhiệm vụ của mình. Trong đó, Ủy ban nhân dân tỉnh giao Giám đốc Sở Tài nguyên và Môi trường ký hợp đồng đo đạc với 02 công ty đo đạc trên địa bàn tỉnh để triển khai tại 05 huyện, thị xã biên giới. Sở Ngoại vụ là Tổ Phó thường trực tham mưu cho Ủy ban nhân dân tỉnh ban hành nhiều công thư gửi Tỉnh trưởng các tỉnh Svay Rieng và Tboung Khmum - Campuchia đề nghị phối hợp và tạo điều kiện cho các cơ quan chức năng trong việc đo đạc, thống kê diện tích các khu vực quản lý quá để lập phương án bồi thường, hỗ trợ cho người dân bị ảnh hưởng sau phân giới cắm mốc. Đồng thời, tham mưu UBND tỉnh có văn bản gửi Ủy ban Biên giới Quốc gia - Bộ Ngoại giao đề nghị có Công thư gửi cơ quan quyền lực về Biên giới của Campuchia đề nghị có văn bản chỉ đạo cho các địa phương biên giới tiếp giáp với Tây Ninh để phối hợp, tạo điều kiện trong công tác đo đạc diện tích quản lý quá. Sở Ngoại vụ phối hợp với các sở, ban, ngành, đơn vị và các huyện, thị xã biên giới theo

đổi thường xuyên nắm tình hình báo cáo Ủy ban nhân dân tỉnh những khó khăn vướng mắc trong quá trình đo đạc thống kê diện tích quản lý quá.

Từ ngày 19/7/2021 đến ngày 28/7/2021, các sở, ngành có liên quan, các huyện, thị xã biên giới đã cử lực lượng cùng với kỹ thuật của 02 Công ty đo đạc triển khai phối hợp với các Tổ kỹ thuật liên hợp của Campuchia tiến hành đo đạc diện tích quản lý quá tại 05 huyện, thị xã biên giới (*huyện Tân Châu, Tân Biên, Châu Thành, Bến Cầu và Thị xã Trảng Bàng*) trên địa bàn tỉnh Tây Ninh. Đến nay, công tác đo đạc trên thực địa đã hoàn thành, Sở Ngoại vụ đang tiếp tục phối hợp đôn đốc với các cơ quan có liên quan thực hiện các công việc tiếp theo như lập hồ sơ, thẩm định, áp giá, lập phương án thu hồi xác minh và hỗ trợ cho người dân bị ảnh hưởng sau phân giới cắm mốc, kịp thời báo cáo Ủy ban nhân dân tỉnh, đảm bảo công tác bàn giao diện tích quản lý quá theo kế hoạch Bộ Ngoại giao đề ra.

c. Về tiến hành biện pháp xử lý phù hợp đối với hệ thống mốc cũ đã cắm thời Pháp và trong giai đoạn 1986 - 1988 và các cọc dấu điểm đặc trưng địa hình trên đường biên giới đất liền Việt Nam - Campuchia

Lịch sử hình thành đường biên giới đất liền của tỉnh Tây Ninh nói riêng và biên giới đất liền Việt Nam - Campuchia nói chung từ thời kỳ Đông Dương thuộc Pháp. Trong giai đoạn này, giữa Pháp và Cao Miên đã đạt được 02 Công ước ký năm 1870 và 1873. Theo đó, hoạch định và phân giới cắm mốc theo vạch đường biên giới hoặc ranh giới quản lý hành chính. Sau đó, đường biên giới này được sửa đổi, điều chỉnh bởi một số Nghị định của Toàn quyền Đông Dương. Hệ thống mốc cũ trên địa bàn tỉnh Tây Ninh đã được cắm trong giai đoạn 1986 - 1988 là 42 cột mốc (*từ năm 1986 - 1988 đã phân giới được 200km cắm được 72 cột mốc tập trung ở các cặp tỉnh Tây Ninh - Svay Riêng, Long An - Svay Riêng và Đồng Tháp - Prey Veng*), hiện các cột mốc này không còn nguyên vẹn và không phù hợp so với 02 văn kiện pháp lý đã có hiệu lực và tỉnh đã đề xuất với Trung ương hướng xử lý trong tháng 03/2021, Trung ương đã tổ chức Đoàn khảo sát liên ngành vào tỉnh để tiến hành khảo sát toàn bộ hệ thống mốc cũ trên địa bàn tỉnh Tây Ninh và đã báo cáo kết quả thực hiện về Thường trực Tỉnh ủy và Ủy ban nhân dân tỉnh theo chỉ đạo tại Báo cáo số 04/BC-BCĐ ngày 26/3/2021. Đến nay Trung ương vẫn chưa có văn bản chỉ đạo cụ thể về vấn đề này.

d. Về tổ chức quản lý, bảo vệ đường biên, mốc giới theo đường biên giới đã phân giới cắm mốc.

Theo chức năng, nhiệm vụ công tác quản lý biên giới được các đơn vị phối hợp chặt chẽ, hiệu quả. Trên tuyến biên giới, lực lượng Biên phòng chủ trì, đã phối hợp chặt chẽ với Công an, Quân sự luôn theo dõi, nắm chắc tình hình biên giới, giải quyết kịp thời các vấn đề phát sinh trên biên giới, không để xảy ra vụ việc phức tạp kéo dài. Thực hiện quản lý, giữ gìn an ninh biên giới quốc gia, trật tự an toàn xã hội, phòng chống tội phạm ở khu vực biên giới và tội phạm xuyên biên giới trên tuyến biên giới đất liền giữa Việt Nam - Campuchia.

Trong trường hợp phát sinh tình huống trên tuyến biên giới, Sở Ngoại vụ sau khi nắm chắc báo cáo tình hình biên giới và trên thực địa đã chủ trì cùng các cơ quan, đơn vị, địa phương liên quan, tích cực tham mưu Công thư trao đổi, đáp ứng

kịp thời trong quản lý, bảo vệ đường biên, mốc quốc giới và báo cáo đầy đủ cấp có thẩm quyền kịp thời lãnh đạo, chỉ đạo, bảo đảm an ninh trật tự trên tuyến biên giới.

e. Xây dựng quy hoạch hệ thống cửa khẩu biên giới đất liền Việt Nam - Campuchia và thực hiện phát triển hệ thống cửa khẩu

Thành quả của công tác phân giới cắm mốc của tỉnh trong thời gian qua gắn liền với công tác phân giới cắm mốc, quản lý, duy trì hòa bình, hữu nghị và phát triển hệ thống cửa khẩu của tỉnh Tây Ninh; chủ động phối hợp với phía bạn thực hiện đưa vào quy hoạch, phát triển hệ thống cửa khẩu trên tuyến biên giới. Trên cơ sở tình hình phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh từng giai đoạn, tỉnh đã đề nghị Bộ Ngoại giao, Chính phủ quy hoạch phát triển đưa vào hoạt động hệ thống các cửa khẩu trên tuyến biên giới của tỉnh. Đến nay, sau hơn 15 năm kể từ khi công tác phân giới cắm mốc được thực hiện, tỉnh đã xây dựng 03 cửa khẩu quốc tế (*Mộc Bài, Xa Mát, Tân Nam*), 03 cửa khẩu chính (*Kà Tum, Chàng Riệc, Phước Tân*), 10 cửa khẩu phụ và nhiều đường mòn, lối mở.

Hiện tại trong điều kiện phát triển mới của tỉnh biên giới, Tây Ninh đã và đang tập trung rà soát tiếp tục thực hiện quy hoạch, phát triển hệ thống cửa khẩu tại tỉnh trong thời gian tới. Đây là một trong những nội dung có trong 02 văn kiện pháp lý về biên giới. UBND tỉnh đã tập hợp thông tin phân quy hoạch cửa khẩu biên giới đất liền giai đoạn 2021 - 2030 tầm nhìn đến năm 2050 báo cáo Bộ Ngoại giao và Chính phủ, giúp Bộ Ngoại giao nắm bắt toàn bộ tình hình hoạt động của hệ thống cửa khẩu trên toàn tuyến biên giới, để phục vụ việc đàm phán với Campuchia về Hiệp định cửa khẩu và quy chế quản lý cửa khẩu biên giới trên đất liền Việt Nam - Campuchia phù hợp với tình hình hiện nay.

*** Kết quả công tác thương mại biên giới giữa tỉnh Tây Ninh với các tỉnh giáp biên thuộc Vương quốc Campuchia**

Trong môi liên kết vùng, hàng hóa từ các tỉnh, thành phố, đặc biệt là trong vùng kinh tế trọng điểm phía Nam và Vùng Đông Nam bộ xuất khẩu sang Campuchia và ngược lại, hàng hóa nhập khẩu từ Campuchia làm nguyên liệu sản xuất cho các doanh nghiệp trong Vùng. Quan hệ kinh tế - thương mại phát triển không ngừng. Kim ngạch xuất nhập khẩu hai chiều của Việt Nam - Campuchia giai đoạn 2016 - 2020 đạt khoảng 22.018 triệu USD, tốc độ tăng trưởng bình quân của tổng kim ngạch xuất nhập khẩu Việt Nam - Campuchia qua từng năm đạt khoảng 9,46%.

Tổng kim ngạch xuất nhập khẩu hàng hóa qua các cửa khẩu trên địa bàn tỉnh Tây Ninh giai đoạn 2016 - 2020 đạt khoảng 4.940 triệu USD chiếm khoảng 22% trong tổng kim ngạch xuất nhập khẩu giữa Việt Nam - Campuchia. Tốc độ tăng trưởng bình quân tổng kim ngạch xuất nhập khẩu qua các cửa khẩu qua từng năm đạt khoảng 7,3%. Qua đó, cho thấy vai trò quan trọng của tỉnh Tây Ninh trong hoạt động phát triển thương mại hai chiều của Việt Nam - Campuchia.

Tổng kim ngạch xuất nhập khẩu hàng hóa của cả tỉnh Tây Ninh giai đoạn 2016-2020 đạt khoảng 35.877 triệu USD trong đó có sự đóng góp 13,77% từ tổng kim ngạch xuất nhập khẩu qua các cửa khẩu trên địa bàn tỉnh. Tốc độ tăng trưởng bình quân của tổng kim ngạch xuất nhập khẩu cả tỉnh Tây Ninh qua từng năm đạt khoảng 9,26%.

- Về xuất khẩu hàng hóa

Giai đoạn 2016 - 2020, kim ngạch xuất khẩu hàng hóa qua các cửa khẩu trên địa bàn tỉnh đạt 2.518,98 triệu USD và chiếm tỷ trọng 14,62% đối với tổng kim ngạch xuất khẩu hàng hóa của Việt Nam sang Campuchia (đạt 17.228,86 triệu USD) trong cùng giai đoạn. Trong giai đoạn này, tốc độ tăng trưởng bình quân từng năm của kim ngạch xuất khẩu qua các cửa khẩu đạt khoảng 7,58%.

Mặt hàng xuất khẩu qua các cửa khẩu tỉnh Tây Ninh chủ yếu là hàng Việt Nam sản xuất gồm: Hàng bách hóa tổng hợp, xi măng, hàng gia dụng (giày da các loại, vali, túi xách), sản phẩm nhựa, quần áo, vỏ, ruột xe, giường gỗ, bột giặt, pin, dầu ăn, mỹ phẩm. Bên cạnh đó, Công ty điện lực xuất khẩu điện sang Campuchia qua 06 điểm trên các cửa khẩu: Ba Vét-Mộc Bài, Ba Vét-Mộc Bài 2 (huyện Bến Cầu); Chàng Riệc, Xa Mát, Tân Phú (huyện Tân Biên); Vạc Sa (huyện Tân Châu); Giai đoạn 2016-2020, xuất khẩu điện sang Campuchia là 826,23 triệu Kwh.

Nhìn chung, hàng xuất khẩu từ Campuchia qua các cửa khẩu trên địa bàn Tây Ninh chưa phong phú, chủ yếu là hàng gia dụng, chất lượng trung bình. Một phần không nhỏ hàng hóa có nguồn gốc từ các tỉnh thành khác, do doanh nghiệp ngoài tỉnh xuất khẩu qua cửa khẩu. Việc sản xuất hàng xuất khẩu sang thị trường Campuchia của các doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh còn nhiều hạn chế.

- Về nhập khẩu hàng hóa

Giai đoạn 2016 - 2020, tổng kim ngạch nhập khẩu hàng hóa qua các cửa khẩu trên địa bàn tỉnh đạt 2.421,82 triệu USD và chiếm tỷ trọng 50,57% đối với tổng kim ngạch nhập khẩu hàng hóa của Việt Nam sang Campuchia (đạt 4.789,23 Triệu USD). Trong giai đoạn này, tốc độ tăng trưởng bình quân từng năm của kim ngạch nhập khẩu qua các cửa khẩu đạt khoảng 7,05%.

Mặt hàng nhập khẩu chủ yếu của Tây Ninh: củ mì tươi, mì lát khô, dầu chai, đậu nành, lúa, gạo, trâu, bò, hạt điều nguyên liệu, trái cây Thái Lan, gỗ cao su xẻ đã qua sơ chế, sắt thép phế liệu, gỗ nhóm 1,2,3,... Có thể nói lượng hàng hóa nhập khẩu vào Tây Ninh chủ yếu là đầu vào cho một số ngành sản xuất và sơ chế tại địa phương. Lượng nhập khẩu không ổn định và có tính mùa vụ, đặc biệt là hàng nông sản. Các cơ sở sản xuất chế biến của Tây Ninh quy mô nhỏ nên tính hấp thụ chưa cao. Một số lượng lớn mặt hàng nhập quá cảnh qua Tây Ninh vào nội địa các tỉnh khác là trái cây Thái Lan, gỗ nhóm 1,2,3. Riêng mặt hàng gỗ những năm gần đây suy giảm do chính sách hạn chế của Campuchia, cũng ảnh hưởng lớn đến kim ngạch nhập khẩu của tỉnh.

Xu hướng những năm gần đây hàng nhập khẩu giảm. Điều đó phản ánh nguồn cung từ thị trường Campuchia đã dần cạn những hàng hóa có lợi thế so với thị trường nội địa. Tình hình đó gây khó khăn cho những ngành sản xuất và sơ chế được mở ra ở Tây Ninh phụ thuộc vào nguồn cung này như tái chế sắt thép phế liệu, sản xuất đường mía và tinh bột khoai mì.

- Trị giá mua bán, trao đổi hàng hóa qua các cửa khẩu của cư dân biên giới

Giai đoạn 2016 - 2020, tổng trị giá mua, bán, trao đổi của cư dân biên giới đạt 89,45 triệu, trong đó, trị giá bán: 54,19 triệu USD, trị giá mua: 35,26 triệu USD.

Mặt hàng mua, bán chủ yếu của cư dân biên giới: rau củ quả, cá, thịt, bánh, kẹo, gạch, phân bón, hàng tạp hóa, heo hơi, gà sống, trâu, bò, lúa, củ mì, mủ cao su, hạt điều.

f. Quan hệ hợp tác song phương giữa tỉnh Tây Ninh với các địa phương thuộc Vương quốc Campuchia

Việc tăng cường mối quan hệ hợp tác song phương giữa tỉnh với các địa phương, đặc biệt là các tỉnh giáp biên thuộc Vương quốc Campuchia là nhiệm vụ quan trọng trong chương trình kế hoạch hằng năm của tỉnh.

Thời gian qua, dưới sự lãnh đạo của Tỉnh uỷ, các cấp uỷ, tổ chức Đảng đã phối hợp tốt với các sở, ngành, Mặt trận Tổ quốc, các tổ chức chính trị - xã hội, các huyện, thị xã và thành phố đã triển khai thực hiện tốt nhiệm vụ, tạo thành sức mạnh tổng hợp của cả hệ thống chính trị, thực hiện có kết quả nhiệm vụ công tác đối ngoại, trong đó nổi bật là quan hệ hợp tác song phương giữa tỉnh với các tỉnh bạn giáp biên đạt kết quả tốt đẹp, tích cực, đảm bảo an ninh chính trị, góp phần phát triển kinh tế - xã hội trên địa bàn tỉnh.

Tính đến nay, UBND tỉnh Tây Ninh đã ký và triển khai thực hiện 04 Thỏa thuận quốc tế với 04 tỉnh thuộc Vương quốc Campuchia: Svay Rieng, Prey Veng, Tboung Khmum, Kampong Cham.

Bên cạnh đó, trên cơ sở các thỏa thuận hợp tác mà UBND tỉnh đã ký kết với 04 tỉnh thuộc Vương quốc Campuchia, các sở, ban, ngành và Ủy ban nhân dân các huyện, thị xã giáp biên triển khai ký kết 36 văn bản thỏa thuận hợp tác, quy chế phối hợp với các đối tác phía bạn Campuchia nhằm tạo điều kiện thuận lợi cho hai bên trong công tác phối hợp trao đổi thông tin, giải quyết các vấn đề phát sinh trên tuyến biên giới, công tác phân giới cắm mốc và tuyên truyền, vận động cư dân biên giới hiểu và thực hiện đúng các quy định của pháp luật về biên giới.

Hằng năm, theo thỏa thuận hợp tác, các địa phương có ký kết đều phối hợp với tỉnh trao đổi đoàn cấp cao thăm, chúc mừng nhân dịp các ngày lễ lớn của hai dân tộc, sơ kết thỏa thuận hợp tác, giao lưu văn hóa, văn nghệ... Tỉnh cũng đón tiếp nhiều đoàn Đại sứ, Tổng lãnh sự, các tổ chức kinh tế của nước bạn có nhu cầu tìm hiểu hợp tác lĩnh vực kinh tế, kết nối phát triển du lịch,...

Về công tác hỗ trợ: Nhằm duy trì quan hệ đoàn kết, hữu nghị truyền thống và hợp tác phát triển giữa Tây Ninh với các tỉnh thuộc Vương quốc Campuchia, tỉnh và các cơ quan chức năng thuộc tỉnh đã hỗ trợ các tỉnh giáp biên, các tỉnh có quan hệ mật thiết hàng tỷ đồng mỗi năm, chủ yếu là kinh phí, vật chất để mua bàn ghế, vật liệu xây dựng; sửa chữa doanh trại, cơ quan, trường học; vật tư xăng dầu để thực hiện công tác tuần tra song phương; đấu tranh phòng, chống tội phạm; xây dựng nhà ở cán bộ, khám bệnh, cấp thuốc tặng quà cho người dân Campuchia, phục vụ bầu cử Hội đồng các cấp và bầu cử Quốc hội Campuchia các khóa,...

Trước tình hình dịch COVID-19 diễn biến phức tạp, để chia sẻ những khó khăn trong công tác phòng, chống dịch COVID-19 với các tỉnh bạn Vương quốc Campuchia, tỉnh Tây Ninh đã trao tặng vật tư y tế cho các tỉnh giáp biên (*Prey Veng, Tboung Khmum, Svay Rieng*) và 02 tỉnh có quan hệ mật thiết với tỉnh (*Otdor Meanchey, Kampong Cham*).

III. Những thuận lợi và khó khăn trong quá trình triển khai công tác phân giới cắm mốc

1. Thuận lợi

Đề đạt được kết quả trong công tác phân giới cắm mốc đã nêu trên trong thời gian qua là nhờ có sự quan tâm, chỉ đạo của Chính phủ, Bộ Ngoại giao, Ủy ban liên hợp về công tác phân giới cắm mốc biên giới và các Bộ, ngành có liên quan; sự phối hợp tốt giữa Ban chỉ đạo phân giới cắm mốc tỉnh và Ủy ban Biên giới quốc gia (Bộ Ngoại giao), Trung tâm Biên giới và Địa giới (Bộ Tài nguyên và Môi trường) và các Bộ, Ban ngành cũng như các cơ quan chức năng, địa phương có liên quan trong tỉnh, cộng với sự nỗ lực của 02 Đội phân giới cắm mốc số 6 và 6B Tây Ninh. Phát huy mối quan hệ hữu nghị truyền thống, gắn bó lâu đời, hợp tác giữa Tây Ninh với các tỉnh giáp biên giới ngày càng được củng cố và phát triển, góp phần tạo điều kiện thuận lợi trong việc phối hợp thực hiện nhiệm vụ phân giới cắm mốc trên thực địa; công tác phối hợp giữa các Đội phân giới cắm mốc của 02 bên ngày càng có hiệu quả, thực hiện nhiệm vụ trên tinh thần thẳng thắn, tôn trọng và đảm bảo thủ tục pháp lý đúng theo Hiệp ước và các văn bản pháp lý đã ký kết.

Với sự đồng sức, đồng lòng của chính quyền và Nhân dân Tây Ninh, công tác phân giới cắm mốc đã gặt hái được những thành tựu nhất định. Riêng công tác xây dựng mốc phụ và cọc dấu trên địa bàn tỉnh Tây Ninh đã hoàn thành theo đúng kế hoạch của Trung ương đề ra và được Đoàn công tác liên ngành kiểm tra thực tế tình hình xây dựng tăng dày mốc phụ, cọc dấu được biểu dương và đánh giá rất cao cả về chất lượng, mẫu mã đẹp và số lượng mốc được triển khai xây dựng hoàn thành sớm trong 10 tỉnh biên giới Việt Nam - Campuchia. Được chọn để các tỉnh biên giới học tập kinh nghiệm.

Lãnh đạo của tỉnh Tây Ninh đã có mối quan hệ tốt đẹp lâu dài với Lãnh đạo cấp cao và các địa phương Campuchia nhất là các tỉnh giáp biên với Tây Ninh cụ thể đã thường xuyên gặp gỡ, trao đổi, thỏa thuận hợp tác đầy hiệu quả đã góp phần rất tốt trong công tác phân giới cắm mốc.

2. Khó khăn: Bên cạnh những thuận lợi, thì việc triển khai công tác phân giới cắm mốc trên địa bàn tỉnh Tây Ninh cũng gặp không ít khó khăn:

- *Một là*, tỉnh Tây Ninh có đường biên giới tương đối dài và có số lượng cột mốc gần bằng 1/3 số cột mốc của toàn tuyến biên giới đất liền Việt Nam - Campuchia, thực hiện công tác phân giới cắm mốc theo phương châm: “dễ làm trước, khó làm sau”, nên hầu hết các vị trí mốc còn lại đều rất khó khăn, phức tạp. Hơn nữa, có sự thay đổi nhiều về địa hình, địa vật trên thực địa so với bản đồ, nên khi chuyển đường biên giới từ bản đồ Bonne ra thực địa thì hầu như không tìm được vị trí. Diễn hình khu vực từ cột mốc 139 đến 145, hai bên đã nhiều lần khảo sát song phương nhưng chưa tìm ra vật chuẩn trên thực địa để xác định vị trí mốc mới.

- *Hai là*, với số lượng mốc phụ và cọc dấu được tăng dày trên đoạn biên giới của địa bàn tỉnh Tây Ninh khá nhiều, hơn nữa Tây Ninh mùa mưa kéo dài từ tháng 5 đến tháng 11 hằng năm. Do đó, để đẩy nhanh tiến độ cho kịp kế hoạch của Trung ương đề ra, tỉnh đồng ý cho thực hiện cơ chế đặc thù là: vừa thiết kế vừa thi công, và chỉ đạo cho 02 Đội phân giới cắm mốc của tỉnh nhanh chóng phối hợp với 02 đội

của Bạn tiến hành bàn giao cho đơn vị thi công những vị trí mốc ở những nơi trũng và những vị trí mốc dọc bờ sông để “chạy đua” với thời tiết. Ngoài ra, việc tìm kiếm đơn vị thi công xây dựng mốc cũng không đơn giản, bởi giá trị mỗi cột mốc phụ, cọc dấu rất thấp và nằm rải rác trên toàn tuyến biên giới của tỉnh, địa điểm xây dựng lại hẻo lánh, xa xôi, đường xá đi lại khó khăn và có những vị trí mốc cách đường giao thông vài cây số, chỉ toàn là đồng ruộng hay rừng rậm rạp, chẳng chịt, vượt sông suối hiểm trở... do đó việc tập kết vật liệu xây dựng phải thực hiện bằng cách gánh vác bộ, thậm chí thân mốc phụ nặng 500 - 600 kg nhưng vẫn phải dùng sức người để vận chuyển. Nên chỉ còn cách động viên đơn vị xây dựng có uy tín, và phải làm công tác tư tưởng với họ, phải xác định việc xây dựng mốc là nhiệm vụ chính trị, là nhiệm vụ thiêng liêng cao cả, vì chủ quyền biên giới quốc gia.

- *Ba là*, việc tìm kiếm đơn vị thi công xây dựng cột mốc phụ, cọc dấu đã gặp khó khăn xong công tác thanh quyết toán hồ sơ mốc lại còn khó khăn hơn, bởi giá trị mỗi cột mốc rất thấp nhưng hồ sơ thanh quyết toán theo quy định phải tiến hành như một công trình xây dựng cơ bản, do đó rất rườm rà, bất cập và mất nhiều thời gian, chính vì thế tỉnh đã chỉ đạo các đơn vị có liên quan tìm giải pháp nhằm giải quyết vướng mắc trong việc thanh quyết toán hồ sơ mốc, đến nay việc thanh quyết toán đã hoàn thành.

- *Bốn là*, phía Campuchia có nhiều đảng đối lập, họ thường lợi dụng vấn đề biên giới lãnh thổ để kích động người dân Campuchia sống ở khu vực biên giới gây khó khăn, cản trở quá trình phân giới, cắm mốc đặc biệt là giai đoạn vận động bầu cử hội đồng xã, phường năm 2017, cũng như bầu cử Quốc hội khóa 6 năm 2018. Khi còn tồn tại, nhất là trong năm 2015, Đảng cứu quốc Campuchia (CNRP) thường tổ chức các đoàn đi khảo sát biên giới để quay phim, chụp ảnh (*tại khu vực chưa phân giới cắm mốc hoặc những khu vực đã được hai bên hoán đổi theo biên bản thoả thuận (MOU) với tỉ lệ 1-1*), tố cáo Việt Nam lấn đất Campuchia, kêu gọi dân Campuchia ủng hộ Đảng CNRP để lấy lại đất. Đặc biệt, việc triển khai xác định các vị trí mốc phụ và cọc dấu tại những đoạn biên giới thực hiện hoán đổi theo MOU mất rất nhiều thời gian và công sức, đòi hỏi các Đội của tỉnh phải phối hợp với các Đoàn biên phòng khảo sát đơn phương nắm chắc tình hình biên giới trước khi tiến hành khảo sát song phương thống nhất với phía bạn.

- *Năm là*, ý thức của một số người dân canh tác hai bên biên giới chưa cao trong việc bảo vệ các cọc dấu, cọc phương vị đã cắm, nên thường xuyên xảy ra tình trạng bị mất, bị nhỏ hoặc làm gãy do sơ ý... Sự việc như vậy, đòi hỏi các Đội phân giới cắm mốc của hai bên phải tiến hành đo đạc, xác định và cắm lại cho đúng vị trí cũ, làm mất nhiều thời gian như thực hiện xác định vị trí mới.

- *Sáu là*, việc thay đổi các thành viên kỹ thuật của các Đội phân giới cắm mốc cũng làm ảnh hưởng đến tiến trình phân giới, cắm mốc, do phải cần thời gian quen địa bàn và tạo dựng mối quan hệ gắn bó giữa các thành viên.

- *Bảy là*, việc sản xuất đan xen của người dân trên biên giới qua nhiều thế hệ cũng là một khó khăn cho tỉnh trong công tác triển khai đo đạc phần diện tích quản lý quá dễ chuẩn bị cho công tác bàn giao; hơn nữa diện tích quản lý quá mà tỉnh phải bàn giao cho phía bạn cũng chiếm 1/2 trên toàn tuyến, đặc biệt tình hình dịch bệnh COVID-19 hiện nay tại các tỉnh láng giềng cũng là một trong những khó khăn trong

công tác phối hợp, tạo điều kiện cho tỉnh tiến hành đo đạc, hoàn thiện thủ tục...để kịp tiến độ theo chỉ đạo của Trung ương.

IV. Ý nghĩa của việc ký 02 văn kiện pháp lý về biên giới

Việc ký Hiệp ước bổ sung 2019 và Nghị định thư PGCM 2019 là một sự kiện lịch sử trọng đại, có ý nghĩa hết sức thiết thực và to lớn về mọi mặt, đáp ứng nguyện vọng và lợi ích của hai Đảng, hai Nhà nước và Nhân dân hai nước, cụ thể:

Thứ nhất, việc ký 02 văn kiện pháp lý thể hiện nỗ lực và thiện chí của hai bên trong việc hợp tác giải quyết hòa bình vấn đề biên giới, lãnh thổ trên cơ sở tôn trọng luật pháp quốc tế, đặc biệt là những Điều ước quốc tế song phương mà hai bên đã ký kết, tôn trọng độc lập, chủ quyền, toàn vẹn lãnh thổ và lợi ích của nhau, bình đẳng cùng có lợi.

Thứ hai, cùng với các Hiệp ước hoạch định biên giới đã ký kết vào các năm 1985 và 2005, 02 văn kiện pháp lý này phù hợp thành khung pháp lý quan trọng về biên giới đất liền Việt Nam - Campuchia. Như vậy, sau gần 40 năm đàm phán, hai nước đã có khoảng 84% chiều dài đường biên giới trên đất liền được PGCM và được ghi nhận rõ ràng trên hồ sơ pháp lý cũng như trên thực địa với một hệ thống mốc biên giới khang trang, chính quy, hiện đại và bền vững.

Thứ ba, hệ thống các văn kiện pháp lý đã ký kết, đặc biệt là Nghị định thư PGCM 2019 là cơ sở pháp lý quan trọng để chính quyền địa phương và các lực lượng chức năng của hai nước phối hợp thực hiện tốt hơn nữa công tác quản lý biên giới trong tình hình mới, bảo đảm quốc phòng an ninh, trật tự an toàn xã hội khu vực biên giới; tạo điều kiện phát triển kinh tế, xã hội, thúc đẩy giao lưu hợp tác giữa hai nước nói chung và các địa phương giáp biên với Tây Ninh trong nhiều lĩnh vực như kết nối kinh tế, thương mại, giao thông, nông nghiệp, giao lưu văn hóa... Vì mục tiêu xây dựng đường biên giới trên đất liền Việt Nam - Campuchia trong đó có đường biên giới trên địa bàn tỉnh luôn hòa bình, ổn định, hợp tác và phát triển bền vững. Đây cũng là cơ sở để Trung ương hai bên tiến hành đàm phán Hiệp định về cửa khẩu và Quy chế quản lý cửa khẩu biên giới trên đất liền Việt Nam - Campuchia và Hiệp định về quy chế quản lý biên giới mới thay thế Hiệp định về quy chế biên giới đã ký năm 1983 cho phù hợp với tình hình quản lý hiện nay.